

Gemeenteraad van Hengelo
Postbus 18
7550 AA Hengelo

Gemeente Hengelo

Postbus 18
7550 AA Hengelo

Onderwerp	Zaaknummer	Uw kenmerk	Datum
Reactie college op accountantsverslag – jaarrekening 2020	3257905		15 juni 2021

Geachte heer/mevrouw,

De door uw raad aangewezen accountant, PwC, heeft de door ons opgestelde jaarrekening 2020 gecontroleerd. Van deze controle heeft de accountant verslag gedaan. Uw werkgroep accountancy is op 15 juni door de accountant bijgepraat over het accountantsverslag. Wij geven met deze brief onze reactie op de belangrijkste bevindingen en het beeld dat de accountant schetst in zijn accountantsverslag.

Algemeen

Dit is het eerste jaar dat PwC de controle van de jaarrekening heeft uitgevoerd. Wij zijn dan ook verheugd om te melden dat uit het verslag van bevindingen blijkt dat de accountant het voornemen heeft om een goedkeurend oordeel af te geven voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid. Op basis van de controlewerkzaamheden heeft de accountant geconcludeerd dat alle financieel relevante aspecten van wetgeving en verordeningen door het college zijn nageleefd en dat zowel de baten als lasten over 2020 als de balansmutaties in 2020 rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dit met uitzondering van een aantal onzekerheden en de als fout aangemerkte posten die zijn opgesomd op pagina 2II en 2III.

Het jaar 2020 kenmerkt zich als het 'coronajaar'. Het is positief om te zien dat Covid-19 niet heeft geresulteerd in onrechtmatigheden of bevindingen ten aanzien van de getrouwheid. Dit onderschrijft dat de acties die wij als gemeente hebben genomen effect hebben gehad. Naast dat het jaar op inhoud veel heeft gevraagd zien we ook dat de samenwerking met de nieuwe accountant complexer was doordat deze nagenoeg volledig op afstand heeft moeten plaatsvinden. Desondanks zijn we blij om te constateren dat het proces dit jaar aanzienlijk beter is verlopen dan van het controle proces van vorig jaar en onderschrijven wij de opmerking van de accountant dat de samenwerking goed is. De aanbevelingen die zijn gedaan om het proces te verbeteren nemen wij mee in de evaluatie met de accountant. Wij zullen blijven investeren om de kwaliteit op deze manier structureel te verankeren in de organisatie en zullen dit een plek geven in het actieplan voor 2021.

Hierna gaan we graag nog in op een aantal van de bevindingen.

Europese aanbestedingen

Ten opzichte van afgelopen jaar zijn de onrechtmatigheidsfouten met betrekking tot de Europese aanbestedingsrichtlijnen afgenomen tot € 0,8 miljoen (2019: € 1,9 miljoen). Vanaf eind 2018 hebben wij veel aandacht besteed aan de verbetering van de naleving van onze inkoopregels. Wij zien dat de inkoop professionalisering zijn vruchten blijft afwerpen en de onrechtmatigheid van inkopen boven Europese aanbestedingsgrenzen ook dit jaar wederom is gedaald.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres
Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres
gemeente@hengelo.nl
Telefoonnummer
14-074

Het kan voorkomen dat doelmatigheid prevaleert boven rechtmatigheid. Waarbij snelheid, prijs, kwaliteit belangrijker is dan het voldoen aan de regels. Deze afwijkingen moeten worden voorgelegd aan het college. Op basis hiervan is het niet realistisch om te verwachten dat we op termijn naar € 0 onrechtmatig gaan. Er moet wel altijd een bewust besluit aan de onrechtmatigheid ten grondslag liggen, die we als verantwoording bij de eerste of tweede Beleidsrapportage of het Jaarverslag ook actief bij u melden.

De onrechtmatigheid van € 0,8 miljoen in het accountantsverslag betreft met name de uitwerking van inkoopfouten uit eerdere jaren. De accountant heeft tijdens haar controlewerkzaamheden geen aanvullende fouten geconstateerd. Daarmee is gebleken dat onze interne controle op deze inkopen op orde is. Wij zijn tevreden over het feit dat de accountant met ons constateert dat we op de goede weg zijn. Desondanks realiseren wij ons dat er op het gebied van inkoop- en aanbesteding nog verdere stappen gemaakt moeten worden. Wij zullen hier dan ook op blijven inzetten.

Eigen inkoopbeleid

Daarnaast is gebleken dat in voorgaande jaren het eigen inkoopbeleid (niet zijnde Europese aanbestedingsrichtlijnen) niet is betrokken in de controle door de vorige accountant terwijl dit wel moest. Onze nieuwe accountant heeft daarom in 2020 controlewerkzaamheden verricht op de naleving van dit beleid. Op basis van een uitgebreide eigen deelwaarneming blijkt dat voor ongeveer € 0,8 mln. aan inkopen hebben plaatsgevonden die niet voldoen aan onze eigen inkoopregels. Te denken valt aan in het verleden verstrekte opdrachten die gedurende de looptijd van de werkzaamheden boven de grens van enkelvoudig onderhands aanbesteden uitlopen en waarbij bewust afwijken (vanuit doelmatigheid overweging) niet formeel is besloten. Door de accountant zijn de eigen bevindingen conform hun werkwijze geëxtrapoleerd naar een onrechtmatigheidsfout van € 1,5 miljoen.

Wij betreuren de constatering dat deze inkopen uit het verleden niet volgens eigen beleid hebben plaatsgevonden. Inmiddels hebben diverse herstelwerkzaamheden plaatsgevonden. Het is ongelukkig dat de controle op het eigen inkoopbeleid in het verleden niet is meegenomen in het normenkader, juist nu het besluit is genomen om de bevoegdheid van het inkoopbeleid bij het college te leggen. Vanaf heden voeren we daarom aanvullende interne controles uit op de naleving van ons inkoopbeleid. Tevens zullen wij interne controles op ons inkoopbeleid laten beoordelen door onze accountant.

Tot slot benadrukken wij dat ongeacht deze veranderende situatie in 2021, wij als college zullen blijven investeren in het (beter) naleven van het inkoopbeleid en nemen wij de bevindingen over het afgelopen jaar mee in onze verdere professionalisering.

Sociaal domein

Persoonsgebonden Budgetten (PGB)

In het accountantsverslag is door de accountant aangegeven dat wij als gemeente geen aanvullende controles uit voeren op de prestatielevering PGB waardoor de gehele last, in dit geval € 1,5 miljoen, als onzeker is aangemerkt. Deze lijn is conform eerdere jaren en een bewuste afweging van het college.

Dat neemt niet weg dat wij als gemeente zelf controles uitvoeren om deze beperkte onzekerheid te verkleinen, bijvoorbeeld door periodieke themacontroles naar grote PGB-aanbieders en naar aanleiding van fraudesignalen. Ook hebben wij extra checks ingebouwd bij de verstrekking van PGB.

Op dit moment kiest het college er niet voor om daarnaast extra controles uit te voeren. De omvang van de PGB's is relatief gering in relatie tot de totale uitgaven binnen het sociaal domein, waarin we vooral Zorg In Natura verlenen. Wij kiezen ervoor om de beschikbare ambtelijke capaciteit in te zetten om de besparingen uit het interventieprogramma te realiseren om zo uiteindelijk meer grip te krijgen op de kosten binnen het sociaal domein. Deze keuzes betekenen dat de onzekerheid over de rechtmatige besteding van PGB's in de toekomst blijft bestaan. Omdat

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres

Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres

gemeente@hengelo.nl

Telefoonnummer

14-074

we niet kunnen aantonen (door middel van een uitgebreid controleplan) dat de PGB's rechtmatig zijn, wordt het totale bedrag dat wij aan PGB's verlenen als onzeker aangemerkt. Dit betekent dus uitdrukkelijk niet dat alle PGB's onrechtmatig zijn. Wij hebben overigens wel een intensieve aanpak van PGB-fraude ingezet sinds 2016. Daarbij zoomen we vooral in op de vraag of de zorgaanbieder wel de juiste zorg verleent en factureert.

Zorg In Natura (ZIN)

Net als voorgaande jaren zijn er ook onzekerheden aanwezig in de bestedingen ZIN voor Jeugd en WMO. Dit is geen nieuwe bevinding, al vanaf het eerste jaar van de decentralisaties (2015) komt dit terug in de accountantsverslagen van onze huisaccountants. In 2015 bedroeg de totale onzekerheid voor ZIN WMO en Jeugdzorg nog ruim €10 miljoen. Over het controlejaar 2017 was dit nog circa € 5 miljoen. Over het controlejaar 2020 bedraagt de onzekerheid nog circa € 3,4 miljoen).

Als gemeente blijven we in meer of mindere mate afhankelijk van de aanlevering van de informatie door zorgaanbieders. Door deze afhankelijkheid zal er altijd sprake zijn van een financiële onzekerheden die effect heeft op de jaarrekening en daarmee de accountantscontrole. Dat neemt niet weg dat wij als college ons maximaal inzetten om de verantwoordingsinformatie bij aanbieders tijdig te ontvangen.

Grondexploitaties

De jaarrekeningcontrole heeft, op het onderdeel grondexploitaties, van beide partijen veel tijd en inzet gevraagd.

De doorlooptijd van de beantwoording van vragen kostte meer tijd dan op voorhand verwacht. Dit heeft te maken met verwachtingenmanagement en met het feit dat keuzes die de gemeente Hengelo in het verleden gemaakt heeft en die bij accountantscontroles in voorgaande jaren voldoende onderbouwd bleken, ter discussie gesteld werden.

Met betrekking tot het verwachtingenmanagement kunnen in- en extern verbeteringen in het proces (planning en afspraken) aangebracht worden.

Ten aanzien van keuzes uit het verleden die op grond van BBV wel/niet in grondexploitaties verwerkt mogen worden, zal in 2021 een analyse uitgevoerd worden. Omdat zaken inderdaad vaak niet zwart/wit zijn, is het wenselijk om hierover vroegtijdig met de accountant te kunnen sparren.

Geadviseerd wordt om verschillende uitvoeringsvarianten (bijvoorbeeld vastgoed wel/niet in de grondexploitatie) goed inzichtelijk te maken en te betrekken in het voorstel voor de raad. Vanzelfsprekend zal bij de voorbereiding van besluitvorming aandacht besteed moeten worden aan de BBV-regels. In sommige gevallen vinden wij het toereikend om uitsluitend de voorkeursvariant aan de raad voor te leggen. Mocht u dit anders zien, dan gaan we daarover graag met u in gesprek.

De accountant stelt dat het jaarrekeningdossier onvoldoende gedocumenteerd is en vraagt naar goede onderbouwingen per grondexploitatie. In deel 2 van de herzieningen – en in onderliggende stukken – wordt al veel onderbouwd. We gaan met de accountant in overleg hoe we dit nog verder kunnen verbeteren.

De risico's ten aanzien van de programmering van bedrijventerreinen en kantoren onderschrijven wij en krijgen onze aandacht.

De rekenrente wordt door de accountant als "voorzichtig" geclassificeerd. Daar zijn wij het niet mee eens. Door bij de bepaling van de rekenrente zoveel mogelijk aansluiting te zoeken met de disconteringsvoet (het percentage op basis waarvan de voorziening wordt bepaald), wordt juist een realistisch beeld gegeven.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres

Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres

gemeente@hengelo.nl

Telefoonnummer

14-074

Voorzieningen

In samenspraak met de accountant hebben we goede afspraken gemaakt over de wijze waarop de voorzieningen onderbouwd moeten worden. We zijn dan ook blij om te constateren dat de belangrijkste voorzieningen zoals Warmtenet en samenwerking schoolbesturen PO goed zijn afgewikkeld. Dit laat zien dat de inschattingen die wij voorgaand jaar hebben gemaakt correct waren. De aanbevelingen die de accountant doet ten aanzien van de kwaliteit van de onderbouwing nemen wij ten harte en zullen we in 2021 een nadrukkelijke plek geven in het proces om te komen tot de jaarrekening.

Toerekening kosten/baten aan juiste boekjaar

Vanuit de controlewerkzaamheden is gebleken dat er een aantal bevindingen zijn ten aanzien van de juiste toerekening van baten en lasten aan het boekjaar. Ondanks dat hier alleen sprake is van verschuiving in de tijd is dit wel een belangrijk element om het juiste exploitatieresultaat weer te geven. De aanbeveling om op deze onderdelen de interne controle nader te professionaliseren nemen wij mee in de doorontwikkeling voor 2021.

Activering van uren

De accountant heeft geconstateerd dat interne uren uit de jaren 2015 tot en met 2018 niet waren geactiveerd onder de materiële vaste activa. Deze uren zijn in het verleden conform het destijds genomen raadsbesluit ten laste gebracht van de reserve ARI en akkoord bevonden door onze voorgaande accountant. De aanbeveling om dit onderdeel te maken van de jaarlijkse interne controle zullen we meenemen in het actieplan 2021.

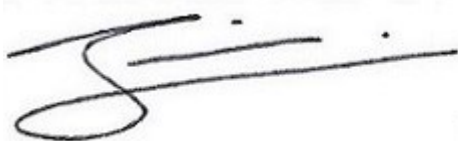
Conclusie

Met deze brief hebben wij onze zienswijze gegeven op de (voorlopige) bevindingen van de accountant. Allereerst zijn wij blij dat de accountant bij de jaarrekening 2020 een goedkeurende controleverklaring wil afgeven op zowel getrouwheid als rechtmatigheid. Daarnaast is dit het eerste jaar dat PwC betrokken is als controlerend accountant. Ondanks dat we zien dat de samenwerking, mede als gevolg van Covid-19, nog verder kan en moet verbeteren zijn we blij dat er een goede basis is. De komende periode zullen we samen met de accountant het jaarrekeningtraject evalueren en bepalen waar verbeteringen mogelijk zijn. Vanzelfsprekend gaan wij hiermee aan de slag en zullen u hierover via de planning & control cyclus blijven informeren.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Hengelo,
de secretaris,

de burgemeester,

De heer J. Eshuis

De heer S.W.J.G Schelberg

Bijlagen: 1. Accountantsverslag 2020

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres

Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres

gemeente@hengelo.nl

Telefoonnummer

14-074